

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola

MAB-kód: D30

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2025. július 10-i ülésén hozott
2025/4/XVI sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek.....	4
I.2. Fejlesztendő területek	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	7
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe.....	7
II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége	8
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	9
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	9
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	11
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	14
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	18
ESG 1.7 Információkezelés.....	19
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	21
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	22
III. Látogató Bizottság.....	22
IV. Mellékletek	24
IV.1. Feladatmeghatározás.....	24
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje.....	24

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen működő Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola (D30) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a DI folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak, a vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között gyenge a kapcsolat. Az oktatás–kutatás menedzsmentje megfelelő. Az intézményi stratégia jelenleg nem kidolgozott, így az oktatás–kutatás menedzsmentjének illeszkedése nem megállapítható.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Az akkreditációs javaslat az I.2 fejezetben – ESG-standardonként – felsorolt fejlesztendő, javítandó területek száma és súlya alapján került kialakításra.

A Bizottság javaslata: *a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola öt évre akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.*

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótlendő hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

A monitoreljáráás azt hivatott szolgálni, hogy még az akkreditációs hatály lejártát megelőzően a MAB visszajelzést tudjon adni, hogy a tervezett elmozdulások, fejlesztések láthatók-e, azok mennyire értelmezhetők az ESG-standardok tükrében. A monitoreljáráás lehetőséget ad az újabb akkreditációt megelőző szükséges korrekciók megtételére.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A témavezetői tevékenység évenkénti hallgatói értékelése.
- A doktori képzésbe beillesztett két kötelező fejezetvita, amelyek révén a hallgatók a dolgozatukkal kapcsolatban, már a felkészülés során, a témavezetőn kívül más szakemberektől is szakmai értékelést kapnak.
- Az intézmény a hallgatók konferencián való részvételének költségeit anyagilag is támogatja.
- A hallgatói vélemények megismerésének egyik fóruma az év eleji hallgatói találkozó.

I.2. Fejlesztendő területek

Az alábbi ESG-pontok tekintetében a Bizottság fejlesztendő területeket, hiányosságokat állapított meg. Ezen pontok teljesülését a MAB vizsgálni fogja.

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- Szükséges a stratégiai gondolkodás erősítése, és a stratégiából levezethető, a DI működését támogató minőségcélok meghatározása. Feladatként jelentkezik a stratégia lebontása, a stratégia megvalósulásának követésére alkalmas mutatószámok meghatározása és a mutatószámok értékeinek mérésére alkalmas monitoring kialakítása.
- A mérhetőséget szem előtt tartó stratégiai- és minőségcélok meghatározása során szükséges szabályzatilag rögzített keretek között felhasználni a különféle felmérések, elégedettségmérések eredményeit. Szükséges a célélérés nyomon követésének folyamatos biztosítása, visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása.
- *Egyetemi szintű feladat:* Az intézményben a korábbi vezetőség és az új vezetőség hivatalba lépése közötti hosszú (és az akkreditáció ideje alatt is fennálló) átmeneti időszak okán a szabályzatilag előírt minőségbiztosítási alapidokumentumok egy része nem készült el: ilyen a Jövőkép és az Intézményfejlesztési terv. Más része ugyanebből az okból nem került a szabályzatilag előírt időközönként frissítésre: ilyen a Küldetés-nyilatkozat. Ezeknek az alapidokumentumoknak az elkészítése, illetve frissítése szükséges.
- *Egyetemi szintű feladat:* A Minőségbiztosítási Szabályzat 1. § (2) bekezdése és 29. §-a alapján nem egyértelmű, hogy a szabályzat hatálya kiterjed-e a DI-re és az abban folyó képzésre: az 1. § szerint igen, míg a 29. § szerint nem, mivel a DI a minőségbiztosítás

kapcsán külön szabályzatot alkot. A két rendelkezés közötti az ellentmondást fel kell oldani.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- A Doktori Szabályzat (amely egyben a DI Működési Szabályzata is) az alábbi témakörökben kiegészítésre szorul:
 - Nem tartalmaz előírást a felvételi bizottság létszámára és összetételére, így a hallgatói részvétel biztosítása sincs rögzítve.
 - A DI alprogramjaira vonatkozólag szabályozást nem tartalmaz. Rögzíteni szükséges az alprogramvezetőkkel szembeni szakmai követelményeket, feladat- és hatásköreiket.
 - A társtémavezetés eseteit és feltételeit nem tárgyalja kellő részletességgel.
 - A külföldi / nemzetközi együttműködés keretében tanulmányaikat végző, kettős jogállású hallgatók speciális eseteire – többek között a felvételi eljárás, nyelvi követelmények, számonkérések, fokozatszerzési eljárás terén – nem vagy nem kellő részletességgel tér ki.
- Az 5 alprogram vezetőjének személyét a honlap nyilvános felületén és a Képzési Terv dokumentumban fel kell tüntetni.

ESG 1.3 A hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés területén:

- Témavezető-váltásra van lehetőség, ugyanakkor ennek a feltételeit és az eljárásrendjét a Doktori Szabályzat nem rögzíti.
- A standardnak való megfelelés folyamatos fenntartásához szükséges felhasználni a különféle hallgatói felmérések, elégedettségmérések eredményeit. Ennek érdekében szükséges kialakítani azokat a szabályzati kereteket, amelyek garantálják, hogy a DI érdemben figyelembe veszi a hallgatói elégedettségmérésben foglaltakat.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- A honlapon órarend szerint a komplex vizsga már 90 kredit teljesítését követően is lehetséges, amit a doktorképzés rendjét szabályozó állami rendelkezés csak az üzleti doktori képzések esetében engedélyez. A gyakorlat kiigazítása és szabályzati keretekbe foglalása szükséges.
- A Doktori Szabályzat 28. § (11) bekezdésének megfogalmazása a beigazolódott plágiumgyanú jogkövetkezményei terén túlságosan megengedő. Az intézmény és a DI vizsgálja felül a szabályozást, figyelemmel arra, hogy az ESG szerint az intézménynek az akadémiai csalás kivédésére megfelelő folyamatokat kell működtetnie.

- A DI a Képzési Terv tantárgyait és a tantárgyak tematikáját a Minősegbiztosítási Tervében foglaltaknak megfelelően tegye a honlapján nyilvánosan elérhetővé.
- A felvételi eljárás során a hallgatók számára *propedeutikum jelleggel előírt kiegészítő tanegységek* gyakorlatát az intézmény vizsgálja felül és kellően szabályozza le annak kereteit és feltételeit úgy, hogy az előírt tanegységek az abszolutóriumhoz szükséges 240 kredit terhére elszámolhatóak legyenek.
- A nyelvi követelményekkel kapcsolatban a Doktori Szabályzat 11. § (2) bekezdésének és a 15. §-ának tartalmát harmonizálni kell.
- A költségtérítéssel hallgatók államilag támogatott képzésre történő átsorolásának folyamata, a hallgatók esélyegyenlőségének biztosítása érdekében, részletes szabályozást igényel.
- A Doktori Szabályzatnak a doktori oklevél kiadására vonatkozó rendelkezései felülvizsgálatot igényelnek.
- Az egyéni felkészülők korábbi teljesítményének a felvételi komplex vizsga során történő "személyre szabott" értékelése kapcsán rögzíteni szükséges azokat a tudományos minimumkövetelményeket, amelyek az értékelés alapját képezik.
- A fokozatszerzési eljárásra jelentkezés követelményeként előírt három publikáció beszámíthatóságának szabályait (beleértve az MTMT-adatbázisba való előzetes feltöltésének kötelezettségét is) a Doktori Szabályzatban világosabban rögzíteni kell.

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- A témavezetők hallgatók általi (kérdőíves) értékelése során az anonimitás nehezen biztosítható a hallgatók kis létszáma miatt. A DI az Akkreditációs és Minősegbiztosítási Bizottság (AMB) támogatásával fejlessze a témavezetők értékelési folyamatát.
- Az intézmény a Doktori Szabályzatában rögzítsen a DI törzstagjaival, témavezetőivel és oktatóival szemben támasztott szakmai minimumkövetelményeket, és dolgozzon ki eljárásokat ezek folyamatos teljesülésének ellenőrzésére.

ESG 1.6 A tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások területén:

- Az ügyintézés minőségével kapcsolatos elégedettségmérés bevezetése szükséges.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- Szükséges a minőségcélok rendszeres, felméréseken, helyzetértékeléseken alapuló megfogalmazása. Szükséges a célokhoz illeszkedő mutatószámok hozzárendelése, az indikátorok rendszeres mérése és értékelése.
- Szükséges a formalizált információkezelési csatornák erősítése.

- A DI évek óta érzékeli, hogy az OMHV-re alkalmazott eljárás a kis létszám miatt nem tudja a hallgatók anonimitását biztosítani, így lényegében nem alkalmazható, de alternatív metodikát nem dolgozott ki.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- A Doktori Szabályzat honlapon közzétett elektronikus változatában a kereszthivatkozások nem beazonosíthatók, a linkek nem élnek.
- *Egyetemi és DI-szintű feladat:* Az intézmény minőségbiztosítási alapidokumentumainak jelentős része, valamint a minőségbiztosítási folyamatok értékelésére szolgáló dokumentumok [AMB éves minőségbiztosítási jelentése, az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) elnökének éves jelentése, a hallgatói, oktatói és munkatársi elégedettségi felmérések eredményei] az intézményi honlapon nem elérhetők.
- A DI aktuális tanévének kurzuskinálata az intézményi honlapon nehezen elérhető.
- A doktori értekezések és tézisfüzetek a Doktori Szabályzat rendelkezései ellenére [34. § (3) bekezdés] a honlapon nem elérhetők.
- A DI honlapjának tartalma fejlesztendő, többek között a partnerek, a DI-vel együttműködő doktori iskolák és a végzettek elhelyezkedéséről készített elemzések terén.
- A külföldi hallgatók számára az angol nyelvű honlap nem ad tájékoztatást az adatbázisok elérhetőségéről, és jelenleg nem is üzemel. Az angol nyelvű honlap mielőbbi fejlesztése és az ahhoz való hozzáférés biztosítása szükséges.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) által fenntartott Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (OR-ZSE) 2002-ben alapította meg első és egyetlen doktori iskolájaként a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolát, a hittudományok tudományág területén. Ez Magyarország egyetlen zsidó vallástudományi doktori iskolája, amely a zsidó tudományosság általános, egyben mégis felekezetiorientált képzését valósítja meg a Szentírás- és Talmud-tudomány, a zsidó vallás szociológia, irodalom, történelem és művelődéstörténet, filozófia, antropológia, pasztorális pszichológia, emlékezzettörténet, valamint a zsidó vallási néprajz és a Soá-tanulmányok területén.

A doktori képzés az OR-ZSE rabbi osztatlan és zsidó kultúratörténet hitéleti mesterképzési szakjaira épül. A DI ugyanakkor felekezeti hovatartozástól függetlenül nyitott mindenki előtt, aki hittudományi egyetemi végzettséggel, teológiai mesterfokozattal, továbbá

vallástudományi, bölcsészeti, társadalomtudományi és egyéb humán tudományos mesterfokozattal rendelkezik.

Az ODT-adatbázisban tárolt adatok alapján a DI-be eddig felvett összes hallgató száma 135, ebből abszolutóriumot szerzett 65, ebből sikeresen fokozatot szerzett 24 fő. Az iskolának jelenleg 26 aktív hallgatója van. Törzstagjainak száma 7, témakiíróié 12, oktatói létszáma pedig (beleértve a törzstagokat, témakiírókat és témavezetőket) jelenleg 23 fő.

Legutóbbi akkreditációjára 2020-ban került sor, 2025. február 21-ei hatállyal, 2022-es monitoring eljárás közbeiktatásával.

II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége

A doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”,* és c) pontja értelmében, hogy *„művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.*

Egyértelműen megállapítható, hogy a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola törzstagjai:

- **Balázs Gábor** egyetemi docens,
- **Gábor György** egyetemi tanár,
- **Hausmann Jutta** professor emerita,
- **Rugási Gyula** egyetemi tanár,
- **Vajda Júlia** egyetemi tanár,
- **Zima András** egyetemi docens,
- **Zsengellér József** egyetemi tanár

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos és/vagy művészeti tevékenységet folytatnak. Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy három törzstagnak nincs sikeresen lezárt fokozatszerzési eljárása ebben a DI-ben, további három törzstagnak pedig csak 50%-ban, azaz társtémavezetőként kísért végzett doktora van. A törzstagok témavezetői beágyazódásának erősítése a DI-be a jövő fontos minőségfejlesztési feladata.

Az eljárás ideje alatt Menyhért Anna egyetemi tanár törzstagsága megszűnt (2025. február 1. óta nincs főállásban), és Vajda Júlia egyetemi tanár új törzstagként lépett be a DI-be (2025. február 1. óta főállásban).

A DI vezetője Dr. Gábor György egyetemi tanár, kutatási területe a vallásfilozófia. Az MTMT2 nyilvántartása szerint 369 publikációval rendelkezik, ebből 156 a tudományos minősítésű. Szerzőként 12, szerkesztőként további 7 tudományos kötetet jegyez. Idegen nyelven megjelent tudományos közleményeinek száma 3 (egy könyv és két könyvrészlet), írásaira pedig eddig 162 független hivatkozást kapott. Publikációs tevékenysége folyamatos. A DI-ben 2 sikeres fokozatszerzésig kísért témavezetéssel rendelkezik, további egy fő végzett doktorral pedig más doktori iskolából. Jelenleg 4,5 abszolvált és 6,5 aktív doktorandusza van.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

Az egyes ESG-standardokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatók. Mérlegelésüket a DI-re bízta a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Standard: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítsák meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

Az intézmény rendelkezik küldetéssel, minőségpolitikával, de nem rendelkezik jövőképpel, továbbá Szervezeti és Működési Szabályzatában, valamint Minőségbiztosítási Szabályzatában rögzített vállalásaként a saját a fenntartó által is elfogadott Intézményfejlesztési terve (IFT) még nem készült el. Stratégia és IFT hiányában az azokból levezethető minőségcélok sem értelmezhetők. A rektori feladatokat tartósan az általános rektorhelyettes látja el, amely körülmény kihat a DI működésére, minőségbiztosítására is.

Az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata (MBSZ) alapján a DI minőségbiztosítási rendszerét, szabályzatát és azok esetleges mellékleteit a DI saját hatáskörében építi ki, alkotja meg és juttatja érvényre. Az MBSZ meghatározza a stratégiai célokkal szemben támasztott elvárásokat, ez azonban jelenleg csak korlátozottan érvényesül.

Egyetemi részről a DI minőségbiztosítási munkáját az Akkreditációs és Minőségügyi Bizottság (AMB) támogatja. Az AMB tervezi, koordinálja a minőségbiztosítási feladatokat, elemez, ellenőriz, támogat, javasol. A bizottság tehát egyfajta ernyő szerepet lát el, ami a DI vonatkozásában az interjúk, illetve az AMB-jegyzőkönyvek alapján alátámasztható. Az

Egyetemi Doktori Tanács (EDT) minőségbiztosítási tevékenysége során szorosan együttműködik az AMB-vel.

Formális minőségpolitika a DI szintjén egyelőre még nem került megfogalmazásra. Ezt a kifejezést sem a 2019-ben, sem a 2024-ben hatályba lépett Minőségbiztosítási Terv nem tartalmazza. A 2019–2024 között hatályos Minőségbiztosítási Terv megfogalmazta a DI minőségbiztosítási alapelveit, a minőségbiztosítási stratégia garanciális elemeit, amelyek közül több elem konkrét, számszerűsíthető elvárást is megfogalmazott. A 2024. novemberében hatályba lépett Minőségbiztosítási Terv egyszerre értékelhető előre- és visszalépésként. A terv kapcsolatot teremt az ESG-standardok és a DI minőségbiztosítása között (illetve a DI Működési Szabályzata között, ami egyben az intézmény Doktori Szabályzata is), ugyanakkor kimaradtak azok a garanciális elemek, amelyek az elvárásokat számszerűsíthető formában is megfogalmazták. Innovatív elem a hatályos Minőségbiztosítási Terv esetében, hogy évente felülvizsgálandó minőségcélokat tartalmaz. A megfogalmazott célok valós kihívásokra hívják fel a figyelmet, ám a minőségcélok meghatározási mechanizmusa nem kidolgozott.

Mint arra a MAB monitorjelentése¹ is felhívta a figyelmet, szükséges konkrét minőségcélok meghatározása. Szükséges tehát a stratégiából levezethető, a DI működését támogató minőségcélok nevesítése. Továbbra is feladatként jelentkezik a stratégia lebontása, a stratégia megvalósulásának követésére alkalmas mutatószámok meghatározása és a mutatószámok értékeinek mérésére alkalmas monitoring kialakítása.

A DI minőségbiztosításáért a DI, valamint az Egyetemi Doktori Tanács (amely egyben a DI Tanácsaként funkcionál) vezetői felelnek. A belső munkamegosztás részben szabályozott, részben a már meglévő gyakorlat intézményesülése igazolható.

A napi működés több területén valódi tartalommal bír a PDCA-elv, bár a ciklikusság nem minden esetben volt beazonosítható. Stratégia hiányában hosszabb időtávra nem értelmezhető a PDCA-elv. A meglévő minőségbiztosítási rendszer rövid távon jól támogatja a DI vezetőjének munkáját, ugyanakkor fejlesztendő terület az ESG-standardok és irányelvek erősebb beépítése a mindennapi gyakorlatba. Mint arra az említett MAB monitorjelentés rámutat: *“Az ellenőrzés és a visszacsatolás rendszerének egzakt kidolgozása és alkalmazása szükséges a PDCA-ciklus teljessé tételéhez valamennyi működési folyamatban.”* A mérhetőséget szem előtt tartó stratégiai- és minőségcélok meghatározása során szükséges felhasználni a különféle felmérések, elégedettségmérések eredményeit. Szükséges a célelérés nyomon követésének folyamatos biztosítása, visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

¹ A 2022/5/VII/4 sz. MAB-határozat melléklete.

- A PDCA-elv erősítése a nem rutin folyamatok során is.
- A 2019-2024 között hatályos Minőségbiztosítási Terv értékeinek beépítése a hatályos Minőségbiztosítási Tervbe.
- A minőségbiztosítással kapcsolatos feladatok és felelősségek egyértelműsítése.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Standardok: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képesítés legyen világosan meghatározott és közzét, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsék át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI a legutóbbi akkreditáció óta komoly fejlesztéseket hajtott végre, és átalakításra került – az előző akkreditáció ajánlásait is figyelembe véve – a DI mintatanterve is.

Az MBSZ megfelelő eljárásokkal biztosítja a képzési programok létesítése és folyamatos fejlesztése kapcsán a minőségbiztosítási követelmények érvényesülését. Valamennyi képzési programról két évente szakjelentést kell készíteni, tanévente oktatói jelentések készülnek, amely a docensi munkakörből felfelé a doktori témavezetésre és a doktori képzésben való részvételre is kitér. A tantárgyak tartalmát a tantárgyfelelősnek rendszeresen felül kell vizsgálnia, mint ahogy a mintatanterveket is legalább öt évente korszerűsíteni kell.

A korábban ismertetett, két rektori ciklus közötti állapot ellenére a DI képzési programja úgy lett kialakítva, hogy elérje célját, beleértve az elvárt tanulási eredményeket is. A program révén megszerezhető képesítés világosan meghatározott és közzét, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére.

A képzési program legutóbbi átfogó felülvizsgálatára 2022 őszén került sor, a következő felülvizsgálatot a DI az akkreditációs eljárás utáni időszakokra, a 2024/2025. tanév végére ütemezte. Ez lesz tehát az első alkalom, amikor az intézmény immár az új szabályzatai alapján végzett minőségbiztosítási eljárásainak dokumentált eredményeire építve vizsgálja felül és fejleszti majd a képzését.

Ezt az összességében pozitív képet néhány hiányosság, illetve következetlenség árnyalja.

A Képzési Tervben nem láthatók az alprogramok nevei, illetve tárgykínálata, miközben a Doktori Szabályzat szerint *"A kötelező és a választható tantárgyak követelményeit és a tantárgyakat a DI képzési terve tartalmazza."*

Bár az interjúk során a Bizottság kapott tájékoztatást, a Doktori Szabályzat nem rögzíti, ki lehet alprogramvezető a DI-ben, s hogy mik a feladatai, hatásköre; az 5 alprogram vezetőjének személye pedig sem a honlapon, sem a Képzési Tervben nem beazonosítható.

A DI honlapján elérhetők külön a kurzuskínálatok (vagyis az órarend), ám kérdéses, hogyan tudja egy doktorandusz tervezni a tárgyfelvételt, ha nem látható előre az éves/féléves teljes tárgykínálat. A Tantervi függelék c. dokumentum a mozgó kredites tárgyakkal kapcsolatos kérelmek elbírálása kapcsán nem rögzíti, hogy ki és milyen szempontok alapján kiválasztva lehet a DI erre kijelölt bíráló felelőse. A folyamat transzparenciájának biztosítása érdekében fontos ennek rögzítése.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- Az intézmény a Képzési Tervben az alprogramok neveit, illetve tárgykínálatát a Doktori Szabályzat követelményével összhangban jelenítse meg.
- Az intézmény a DI honlapján az aktuális órarenden túl tegye elérhetővé az adott tanév teljes tárgykínálatát.
- A Tantervi függelék c. dokumentum a mozgó kredites tárgyakkal kapcsolatos kérelmek elbírálása kapcsán rögzítse, hogy ki és milyen szempontok alapján kiválasztva lehet a DI erre kijelölt bíráló felelőse.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Standard: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözzé ezt a megközelítést.*

A DI oktatásmódszertana és értékelési rendszere a tudományos kutatásra és az írott források kritikai kiértékelésére helyezi a hangsúlyt, miközben interdiszciplináris megközelítést alkalmaz a vallástudományi diskurzusban. A tantárgyak értékelése ötfokozatú skálán történik. Az értékelés formái közé tartoznak a szigorlatok, kollokviumok, évközi értékelések és gyakorlati jegyek. A hallgatóknak tudományos dolgozatokat kell készíteniük, amelyek értékelése a dolgozat minőségén, az önálló kutatás eredményein és az előadáskészségen alapul.

A DI-ben jellemző a társtémavezetés, ami a kutatási téma komplexitása miatt sok, de korántsem minden esetben indokolt. A hallgatók megfelelő visszajelzést kapnak kutatásuk előrehaladásáról. A MAB-os kérdőíves felmérés, valamint interjúk alapján megfelelő a hallgató-témavezető kapcsolat, a témavezetők emberileg és szakmailag is támogatják a PhD-

hallgatókat. Témavezető-váltásra az önértékelés szerint van lehetőség, ugyanakkor ez az eljárás a Doktori Szabályzatban nem jelenik meg.

A hallgatók és a DI oktatói között rendszeres a konzultáció szakmai, szakmódszertani kérdésekről. Sokat beszélgetnek a hallgatókkal és egymással is; ahogy az egyik oktató az interjúk során megfogalmazta, *“ez egy beszélgetős egyetem”*.

Az oktatási tevékenység opcionális, és amennyiben a hallgató intézményen belüli oktatási tevékenységet végez, folyamatos visszajelzést kap, akár szóban, akár írott formában elektronikusan (pl. OMHV).

A hallgatói panaszkezelés egyik fóruma, egyben visszajelzési lehetőség a hallgatói elégedettségi kérdőív. Ez anonim visszajelzési platform, amelyen keresztül lehetőség van értékelni a kurzusokat, valamint a témavezetők munkáját. Nem pontosan tisztázott azonban, hogy a DI mennyire veszi figyelembe fejlesztési tevékenysége során a hallgatói elégedettségmérésben foglaltakat.

A hallgatók teljesen szabad kezet kapnak a féléves referátumok elkészítéséhez. Bár a rugalmasság dicsérendő, a következetes értékelés biztosítása érdekében, a hallgatói féléves referátumok tartalmi sarokpontjait szükséges lenne rögzíteni (pl. sablonban). Félévente van lehetőség házi konferencia tartására, ahol a hallgatók beszámolhatnak haladásukról egymás, illetve a témavezetők előtt.

Az ösztöndíjas, nappali tagozatos hallgatók részére a kurzusokra bejárás kötelező, amely katalógusos. Ez az információ, valamint a megengedett hiányzás mértéke ugyanakkor nincs rögzítve a Doktori Szabályzatban, ez az interjú során tisztázódott. A kutatás mellett egyéb adminisztratív feladat, többletkötelezettség vállalása a hallgatóknak nem kötelező.

Az intézményben biztosított a lehetőség, hogy a doktoranduszok bármely nappali, graduális (BA és MA) képzésben elérhető tanórán részt vegyenek.

A rendszerezett nyelvtanulás biztosított, ennek keretében félévente meghirdetésre kerülnek az elérhető kurzusok (héber, arámi, valamint jiddis nyelven is). A nyelvi készségekről, igényekről a DI titkára tájékozódik a hallgatók körében.

Közösség szempontjából a külföldi és a magyarországi hallgatók közötti kapcsolat élő, ugyanakkor a jelenlegi háborús helyzet miatt jóval korlátozottabb.

Az interjúk során az oktatók úgy nyilatkoztak, hogy a témavezetői munkájukra vonatkozó hallgatói (kérdőíves) felmérések eredményét nem kapják meg, az leginkább informális beszélgetések során jut a tudomásukra.

A témavezető-váltás kérdését, az Önértékelés állításával szemben, a Doktori Szabályzat nem ismeri, nem szabályozza. Ennek pótlása fontos feladat.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- Javasolt a DI-nek egy egységes sablon bevezetése a féléves hallgatói referátumok/beszámolók értékelésekhez.
- Mivel nincsenek többlet kötelezettségei az állami ösztöndíjas hallgatóknak, esélyegyenlőségi szempontból javasolt lehet annak az intézményi gyakorlatnak a felülvizsgálata, hogy kizárólag az ösztöndíjas hallgatóktól elvárt a kurzusokon a részvétel.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Standard: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

Az intézmény Doktori Szabályzata (amely egyben a DI Működési Szabályzataként funkcionál) összességében kellő részletességgel, a teljes hallgatói életciklust lefedő módon szabályozza a doktorképzést és a fokozatszerzési eljárás rendjét, és az előzetesen meghatározott és közzétett szabályzatát kellő következetességgel alkalmazza a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.

A jelenlegi hallgatók a DI működésével kapcsolatban kifejezetten elégedettek – mind az előzetes MAB-os elégedettségi felmérés, mind a lefolytatott beszélgetések alapján. A hallgatók nagyra értékelik az oktatók elkötelezettségét és felkészültségét, az ügyintézésben kapott támogatást, a képzési kínálatot és a tantárgyak tartalmát, a témavezetők munkáját, az oktatók korrektségét, az eljárások átláthatóságát, és az esélyegyenlőséggel kapcsolatban is pozitív értékelést adtak. Számos ponton azonban a Doktori Szabályzat e téren nem kellően részletes, illetve pontosításra szorul.

Az intézmény nemzetközi együttműködési megállapodások keretében nem magyar anyanyelvű, külföldi hallgatókat is fogad, illetve ilyen hallgatók számára közös képzést is működtet. E hallgatók speciális igényeire, jogaira és kötelességeire azonban a Doktori Szabályzat lényegében sehol nem tér ki, például a felvételi eljárás, a nyelvi követelmények vagy a témavezetés terén.

A szabályzat a társtémavezetés feltételeit nem kellő részletességgel tárgyalja, a kettős témavezetés kiemelkedő aránya pedig szakmailag korántsem tűnik minden esetben indokoltnak.

A felvételi eljárás egyrészt pontozza a jelentkezőket, másrészt a pontozástól függetlenül állapítja meg azok alkalmasságát vagy alkalmatlanságát, ami az eljárás átláthatóságával kapcsolatban szülhet indokolatlan bizalmatlanságot. Az önértékelés szerint „Az egyéni felkészülők a komplex vizsgával kapcsolódnak be a képzésbe, melynek előkészítése során korábbi

egyéni teljesítményüket személyre szabottan értékeljük.” A Doktori Szabályzat azonban nem rögzíti azokat a tudományos minimumkövetelményeket, amelyek a személyre szabott értékelések alapját képezik és a jelentkezők esélyegyenlőségét biztosítják.

Az önértékelés vonatkozó fejezete szerint *“Azoknak a hallgatóknak, akiknek előképzettsége szükségessé teszi, propedeutikum jelleggel a felvételi során a DT kiegészítő tanegységek elvégzését írhatja elő.”* Ez a gyakorlat több szempontból kifogásolható. 1) A Doktori Szabályzatban erről nincs rendelkezés. 2) Nincs szabályozva, ez legfeljebb hány kredit lehet, s hogy azt mikor/meddig köteles a hallgató teljesíteni. 3) Minden jel arra utal, hogy ez a mintatantervben az abszolutóriumhoz szükséges kreditszám megemelését jelenti. 4) Felveti annak a kérdését, hogy a képzés bemeneti követelmények helyesen vannak-e megállapítva. A DI legfeljebb a felvétel előfeltételeként írhatja elő bizonyos diplomák esetén bizonyos hitéleti modul (pl. részismereti képzés) előzetes teljesítését, de a képzéshez kapcsolódóan 240-nél több kredit teljesítését nem írhatja elő. A gyakorlatot vagy meg kell szüntetni, vagy a Doktori Szabályzatban azt a fenti észrevételek figyelembevételével gondosan kell szabályozni.

A nyelvi követelményekkel kapcsolatban a Doktori szabályzat 11. § (2) bekezdése és a 15. § nem áll egymással teljes összhangban, amit javítani szükséges.

A szabályzat a költségtérítéssel hallgatóknak az államilag támogatott képzésre történő átsorolása kapcsán [19. § (2) bekezdés] nem rögzíti a folyamatot, és így az esélyegyenlőség biztosítása nem nyilvánvaló. A szabályzat átdolgozása szükséges.

A szabályzat a komplex vizsgával kapcsolatban nem rögzíti, ki, mikor és minek alapján jelöli ki a vizsga tananyagát, s hogy a hallgató a felkészülésre mennyi időt kap. Ezt utólag akkor is szükséges pótolni, ha egyébként az intézmény más felületen ezeket az információkat elérhetővé teszi.

A honlapon elérhető órarend szerint a komplex vizsga már 90 kredit teljesítését követően is lehetséges, amit a doktorképzés rendjét szabályozó állami rendelkezés csak az üzleti doktori képzések esetében engedélyez. A szabályozás kiigazítása szükséges.

Nem egyértelmű a szabályzatból, hogy a fokozatszerzési eljárásra jelentkezők követelményeként három már megjelent publikáció szükséges, vagy megjelentetésre befogadott közlemény is elfogadható, az MTMT2 használatát pedig – úgy tűnik, a beállt gyakorlattal szemben – a szabályzat szintén nem írja elő. Ezen a ponton a Doktori Szabályzat pontosítása szükséges.

A fokozatszerzési eljárás kapcsán a szabályzat a doktori védés maximális időtartamát nem rögzíti, a fokozatszerzési eljárás minősítésébe pedig a doktorjelöltnek a védésen tanúsított vitakészsége lényegében nem kerül beszámításra (csak eredményeinek „előadása”: 30. § (10) bekezdés).

Az egyetem a Doktori Szabályzat előírását a doktori értekezések és tézisfüzetek honlapra való feltöltésének kötelezettsége kapcsán még nem valósította meg. Fejlesztést igényel.

A doktori oklevelet az egyetem az eljárást lezáró határozatot követő 30 napon belül köteles kiadni – e téren a szabályzat 30. §-ának előírásai felülvizsgálatra szorulnak.

A Minőségbiztosítási Terv szerint „A doktori iskola képzési terve, tematikája és tantárgyai nyilvánosak, megtalálhatóak az Egyetem vonatkozó honlaprészén, valamint a kliensi és hallgatói Neptun-felületeken, illetve az Országos Doktori Adatbázisban található adatlap alatt is.” Mivel „az Egyetem vonatkozó honlaprészé” nem nyilvános, így az intézmény nem igazodik a szabályzatához, a tematikákat áttekintésre a DI-től külön be kellett kérnie a Bizottságnak.

A hallgatók intézményen belüli oktatói tevékenységét a szabályzat nem kellő részletességgel tárgyalja. Így nem tér ki arra, heti hány óra minősül már munkavégzésnek és ezért a hallgatót milyen díjazás illeti meg, illetve arra sem, hogy a hallgató legfeljebb heti hány óra tartására kötelezhető.

Ajánlások (opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)

- Érdemes lenne a felvételi döntést világosabban hozzákapcsolni az eljárás során megállapított felvételi pontozás rendszeréhez, az eljárás átláthatósága és az esélyegyenlőség érdekében.
- A komplex vizsga tananyagával és a hallgatók felkészülési idejével kapcsolatos kérdéseket a Doktori Szabályzatban is szükséges rögzíteni.
- A fokozatszerzési eljárás kapcsán a doktori védés maximális időtartamát a Doktori Szabályzatban érdemes lenne rögzíteni.
- A fokozatszerzési eljárás minősítésébe a doktorjelöltnek a védésen tanúsított vitakészségét önálló osztályzat formájában javasolt beszámítani.

ESG 1.5 Oktatók

Standard: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A törzstagokkal kapcsolatban az intézményi elvárásokat a Doktori Szabályzat 5. § (7)–(9) bekezdései rögzítik. Ebben az intézmény a vonatkozó állami rendelkezések minimumkövetelményeit követi, intézményspecifikus elvárásokat azonban, azon túl, hogy a törzstagoknak rendelkeznie kell a DI-ben kiírt témával (9. bekezdés), nem ír elő. Ez megfelel a kisebb egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények gyakorlatának.

Az Önértékelés szerint a törzstagok szakmai teljesítményét „a hallgatói visszajelzések és a doktorandusz tevékenységével kapcsolatos témavezetői beszámolók alapján”, publikációs tevékenységét pedig „az MTMT felületén” a DI vezetője figyelemmel kíséri (10. oldal). Ennek a

folyamata azonban sem a Doktori Szabályzatban, sem a Minőségbiztosítási Szabályzatban nincs szabályozva.

A DI Minőségbiztosítási Terve szerint: *"A témakiírókkal, témavezetőkkel szembeni elvárásokról (aktív kutatói és publikációs tevékenység) a Doktori Szabályzat 5. § 10. pontja rendelkezik. A követelmények teljesüléséről és eredményességének értékeléséről – az Országos Doktori Tanács útmutatásai alapján – ugyanezen szabályzat 4 § 10 j-k pontja."* Az intézmény jelenleg érvényes, honlapján közzétett Doktori Szabályzata azonban az 5. §-ban (10) bekezdést nem tartalmaz, a lehivatkozott 4. § 10. bekezdés j-k pontja pedig csak az ellenőrzés és értékelés igényét, de nem a szabályzati kereteit rögzíti, az Önértékelés pedig elismeri, hogy ezen a téren *"nincsen általánosan kialakított értékelési szempont"* (10. oldal).

A témavezető feladatát és kötelességeit a Doktori Szabályzat 7. §-a rögzíti. Azzal kapcsolatban azonban, hogy ki lehet témavezető, a szabályzat csak annyit ír elő, hogy a majdani témavezetéshez *"megfelelő szakmai és tudományos kompetenciával"* kell rendelkeznie (1. bekezdés), mérhető és ellenőrizhető szakmai kritériumokat azonban nem határoz meg. A szabályzat 3. § (24) bekezdése ugyan szintén kitér a témavezető feladatkörére, de szakmai minimumkövetelményeket ez sem tartalmaz. A 2019-ben elfogadott Minőségbiztosítási Terv ezen a téren még konkrét mérőszámokat és minőségbiztosítási eljárásokat írt elő (2. § 5-6. bekezdés), ami azonban sem az új, 2024-es Minőségbiztosítási Tervbe, sem az új Doktori Szabályzatba nem került átemelésre. Ez minőségbiztosítási szempontból visszalépésnek minősül.

Az oktatók, témavezetők megfelelő háttértámogatást kapnak a DI-ben, nagyon jó a kapcsolat a könyvtárral, illetve a többi témavezetővel.

A 2024/2025. tanévtől kezdve van pályázati lehetőség konferenciárésztétel költségeinek és nemzetközi szervezetek tagsági díjának fedezésére. A pályázati feltételek és az elbírálás szempontjai azonban nincsenek szabályzatilag rögzítve, ami az esélyegyenlőség vonatkozásában vethet fel kérdéseket. Az utóbbi időben megnőtt a konferenciaképes hallgatók száma.

A témavezetők leterheltsége kezelhető, átlagosan két-három témavezetettjük van. Az aktuális politikai helyzet miatt az izraeliekkel való együttműködés az utóbbi időben nehezkesebb. A hatályos Doktori Szabályzat 3. § (24) bekezdése kitér a témavezetők maximális terhelhetőségére, ám a szabályzat szövegében valami okból kifolyólag áthúzással formázásra került az alábbi szabályozás: *"Egy témavezetőnek a doktori iskolai képzés keretein belül legfeljebb négy témavezetettje lehet."* A Doktori Szabályzatnak rögzítenie kell, hogy egy témavezetőnek legfeljebb hány témavezetettje lehet, hiszen a témavezetői terhelést szabályoznia kell a DI-nek.

A témavezetői és témakiírói aktív kutatói és publikációs tevékenységet a DI folyamatosan ellenőrzi az MTMT alapján. A DI a hallgatói visszajelzések eszközével követi a témavezetői tevékenységet, ennek eredményeként volt már példa témavezető-cserére is.

A témavezetők hallgatók általi kérdőíves értékelése során az anonimitás nehezen biztosítható a hallgatók kis létszáma miatt. Az AMB kiemelten foglalkozik ezzel. A DI által készített éves beszámoló részét képezi a témavezetők értékelése is.

A társtémavezetők között folyamatos az egyeztetés, személyesen vagy a Teamsen keresztül.

A DI oktatóival kapcsolatban a Doktori Szabályzat nem fogalmaz meg szakmai követelményeket, munkájuk rendszeres ellenőrzését azonban *“a hallgatói visszajelzések alapján”* a 39. § (3) bekezdés e) pontja előírja. Ennek folyamata azonban szabályzatilag nem rögzített, megvalósulását az intézmény nem dokumentálja.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Standard: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztonságának adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A Könyvtár számos adatbázis hozzáférhetőségét biztosítja ingyenesen, részben intézményi előfizetés révén. A könyvvállomány a helyszínen és könyvtárközi kölcsönzés útján érhető el a hallgatók számára. Jelzés érkezett ugyanakkor, hogy a zsidó vizuális kultúráról kevés alapmű volt elérhető, ez a hiányosság azonban azóta pótlásra került.

A könyvtár használata a DI hallgatói számára beiratkozáshoz és beiratkozási díj fizetéséhez kötött. Mivel a könyvtár használata a képzési program része, érdemes lenne ezt a gyakorlatot felülvizsgálni és a könyvtár használatát a doktoranduszoknak térítésmentesen biztosítani.

A külföldi konferencia-részvételre pályázható ösztöndíjak odaítélése szakmai alapon történik, az elbírási folyamat korrekt és szigorú.

A Doktori Iskola figyelembe veszi a hallgatói kezdeményezéseket. A Doktori Iskola titkársága részéről gyakoriak a konferencia-előadási lehetőségekről való értesítések, akár külföldi, akár hazai viszonylatban.

Az MTMT-adatbázis elérhető és ehhez a könyvtár felkészítő kurzust is tart a hallgatók számára.

A külföldi hallgatók számára az angol nyelvű honlap nem ad tájékoztatást az adatbázisok elérhetőségéről, ugyanakkor egyénileg, szaktájékoztató kollégák közreműködésével sor kerül az informálásra.

Az intézmény jelenleg nem rendelkezik plágiumellenőrző programmal, a plágiummal kapcsolatban azonban tartanak tájékoztatókat, tudományos kurzusokat.

A doktoranduszok számára egyedüli külön tanulóhelyiségként a könyvtári olvasóterem áll rendelkezésre, amely csendes körülményeket biztosít.

A DI külföldi konferencia-előadás tartására vonatkozó ösztöndíj lehetőséget biztosít a pályázó hallgatók részére, amely ösztöndíj - a szóbeli tájékoztatás szerint - szakmai alapon, korrekt elbírás alapján kerül elosztásra a pályázók között.

A *Targum* folyóirat a DI-vel közös folyóiratot üzemeltet, amelyben számos hallgató publikált már, ideértve a külföldi hallgatókat is. A folyóirat szerkesztési irányelveire vonatkozó tájékoztató a külföldi doktoranduszoknak nem elérhető, részükre külön kerülnek terjesztésre a felhívások, valamint szerkesztési irányelvek.

A Virág Teréz Traumakutató csoport 2019-ben alakult, és szorosan együttműködik a DI-vel, előadástartási és publikációs lehetőséget nyújt a doktoranduszoknak pszichológia, szociológia, valamint történelmi témakörökben. A DI ugyanilyen együttműködő partnere a Magyar Hebraisztikai Társaság, amely rangos konferencia- és publikációs lehetőségeket biztosít a hallgatók számára.

Egyedüli problémaként az épület állapota merült fel, hiszen a hallgatók elmondása szerint elavult.

A DI nem biztosít fórumot az ügyintézés minőségével kapcsolatos hallgatói elégedettség mérésére.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- A könyvtár, kiegészítő szolgáltatásait tekintve, nem rendelkezik plágiumellenőrző programmal, ezért javasolható ennek beszerzése egyetemi szinten.
- Javasolt a doktoranduszok mentesítése a könyvtári beiratkozás díj megfizetése alól.
- A folyóirat szerkesztési irányelveire vonatkozó tájékoztatót az intézmény a külföldi doktoranduszok számára a honlapján tegye elérhetővé.

ESG 1.7 Információkezelés

Standard: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A kötelezően gyűjtendő adatok körét az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata, a DI Működési Szabályzata és Minőségbiztosítási Terve tartalmazza. A szabályozott adatgyűjtés megvalósítása, az adatfeldolgozás és -hasznosítás szabályozottsága eltérő mértékű.

Az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata alapján a szakok évente beszámolót készítenek. Szaknak tekintendő a doktori képzés is. A beszámoló tartalma jól szabályozott, a beszámolók rendszerezések, évről évre elkészülnek. Emellett a DI vezetője évente beszámolót készít az EDT részére, amit a Tanács megvitát, így biztosítva a visszacsatolást.

A 2019-es Minősegbiztosítási Terv alapján az EDT a témakiírók korábbi témavezetéseinek eredményeit is folyamatosan értékeli. Az értékelés ténye azonban nem volt beazonosítható.

Az EDT az AMB által (Minősegbiztosítási Szabályzat alapján) elkészülő éves Minősegbiztosítási Jelentés doktori képzésre vonatkozó részeit megvitatja, és annak alapján, ha szükséges, minősegbiztosítási cselekvéstervet készít. Ugyancsak előírja a szabályzat a diplomás pályakövetést, és legalább 3 évente új SWOT-analízis készítését is.

Egyetemi szinten szabályozott a hallgatói vélemények begyűjtésének egyik eszköze: az Oktatói Tevékenység Hallgatói Véleményezése (OTHV) kérdőív, amelynek eredményeiről az oktatók rendszeresen visszacsatolást kapnak. A kis létszámú képzés problémája (kis számú kitöltött OTHV) a DI előtt ismert, ezért terveik között szerepel a fókuszcsoporthoz megkérdezés bevezetése.

A hallgatók munkáját a témavezetők értékelik, illetve a hallgatók is értékelik a témavezetőt. A hallgatói értékelésről az AMB készít beszámolót. Az AMB javaslatára ez a kérdőív 2025-ben átgondolásra került, továbbá az AMB jegyzőkönyvben rögzítette, hogy össze a kérdőívet két részre bontja. 1/ A témavezetés minősége. 2/ A doktori képzés általános tartalma, formája, kiegészítve esetleg a doktori képzés körülményeivel. Azt, hogy a támogató tevékenységekkel (könyvtár, DÖK stb.) mennyire elégedettek a DI hallgatói és oktatói, a DI nem vizsgálja, intézményi szintű felmérésről és kiértékelésről a Bizottság nem rendelkezik információval.

A hallgatói vélemények megismerésének új fóruma az év eleji hallgatói találkozó, ami jó gyakorlatnak tekinthető.

A szoros oktató-hallgató kapcsolat erős informális megoldásokat eredményezett. Ezek a megoldások (például személyes beszélgetések, heti tanórák-konzultációk, fejezetvita) alkalmasak arra, hogy néhány fejlesztési pontot a DI vezetése azonosíthasson. Erre jó példa a Képzési Terv folyamatos fejlesztése, azonban a beavatkozások hatásainak visszamérése továbbra sem jellemző a DI-re.

A komplex vizsga sikeressége mellett a DI vezetése és a DI titkára figyeli a lemorzsolódási pontokat is. A beiratkozott doktoranduszok elvárt fokozatszerzési arányát a DI a minősékcéljai között nem rögzíti. Érdekes lenne ezt pótolni, illetve a nagy arányú lemorzsolódás hátterét felderíteni, és a szükséges intézkedéseket megtenni.

A fokozatot szerzettek rendszeres és tudatos nyomon követése nem biztosított, viszont az alacsony hallgatói létszám miatt az életutak többnyire jól ismertek a DI vezetői és a témavezetők számára. A külső érintettek véleményének megismerésére szervezett eszközökkel, módszerekkel a DI nem rendelkezik.

A DI minősékcéljait 2024-től az évente felülvizsgálandó Minősegbiztosítási Terv tartalmazza, ugyanakkor a minőségcélok meghatározási folyamata nem kidolgozott.

A DI-ben az adatalapúság több esetben beazonosítható. A DI sok adatot gyűjt, több esetben azonban kérdéses, hogy a DI a gyűjtött adatokat miként dolgozza fel és miként hasznosítja. Az adatfelhasználás technikája és módja mindenképp fejlesztendő. A PDCA-ciklus kiterjedtsége egyenetlen: a tervezés és a visszacsatolás eltérő módon és mértékben van jelen a DI mindennapjaiban.

Ajánlások (*opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok*)

- Ajánlott meghatározni és szabályzatban rögzíteni, hogy mit, kik, milyen módszerrel és gyakorisággal mérnek, és a mérések eredményeit milyen fórumon vitatják meg.
- A DI-ben 2022. őszén új Képzési Terv került bevezetésre. Az új képzési tervvel kapcsolatban még kevés tapasztalattal rendelkezik a DI. Indokolt tehát legalább az oktatói és a hallgatói tapasztalatokat rendszeresen, például évente mérni.
- Érdemes lenne a beiratkozott doktoranduszok elvárt fokozatszerzési arányát a minőségcélok között rögzíteni, továbbá a lemorzsolódás legfőbb okait felderíteni, és a szükséges intézkedéseket megtenni.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Standard: *Az intézmények tegyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI honlapján a szabályzatok menüpont alatt nyilvánosan elérhető a Képzési Terv, benne a mintatanterv és tantárgyi függelék, valamint a Minőségbiztosítási Terv. A honlapra feltöltött szabályzatokon szerepel az elfogadás ideje. A szabályzatokhoz találunk a keresést megkönnyítő tartalomjegyzéket.

Ezenkívül nyilvánosan elérhetőek a felvételi követelmények, beleértve a költségtérítés összegét és a felvételi menetét. A felvételi követelmények tartalmazzák az értékelés szempontjait is. A *”szervezet”* menüpont alatt megtalálhatóak a törzstagokkal kapcsolatos információk, valamint az MTMT és doktori.hu linkek. A témavezetőkkel kapcsolatban is szerepel link, ami a doktori.hu-ra vezet.

A honlap *Felvételi* menüpontjában bizonyos díjtételek esetében pontosítás, további információk feltüntetése indokolt. Ugyanitt szerepel, hogy a komplex vizsga oklevelének kiadási díja 5000 Ft (igény esetén).

A DI honlapjának felépítése logikus, könnyen áttekinthető. A releváns dokumentumok egy helyen vannak, könnyen megtalálhatók. A *Doktori Iskola Hírei* menüpont alatt információt közölnek a közelmúltbeli disszertációvédeésekről, habilitációkról, tudományos pályázatokról.

Mivel kis intézményről van szó, a DI titkársága naprakészen, személyesen tud értesíteni minden hallgatót a tanulmányi rendet érintő változásokról, ösztöndíj-kiírásokról stb.

Ugyanakkor a honlapon nem található információ a partnerekről, a DI-vel együttműködő más DI-kről, a végzettek elhelyezkedéséről, a nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyről.

Szintén hiányoznak a már megvédett disszertációk (a honlapon csak két habilitációs disszertáció anyaga szerepel) – fontos lenne, hogy a könyvtári és/vagy repozitórium oldalon ezek külön rovatban, közvetlenül elérhető formában kerüljenek feltöltésre. Ezzel kapcsolatban a jelenlegi honlap a régi honlapra irányítja az olvasót, ahol némi keresés után megtalálhatók a korábbi disszertációk.

A kurzuskínálat a 2023/2024. tanév őszi és tavaszi félévének kurzusait tartalmazza.

A TVSZ, valamint a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzat a honlapon az SzMSz mellékleteként (III. rész) vannak jelen és nem önálló dokumentumokként, ami nehézkessé teszi a szabályzatok elérését.

Bár a DI folytat idegen nyelvű képzést, a honlapon a felvétellel kapcsolatos információn kívül nem található angol nyelvű dokumentum. Az angol nyelvű honlapfelület fejlesztés alatt áll, amire a DI-nek kiemelt figyelmet kell fordítania a standard szerint.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- Az intézmény a DI honlapján tegye közvetlenül is elérhetővé a Tanulmányi Szabályzatot és a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzatot (akár rámutató link formájában).
- A honlap *Felvételi* menüpontjában szerepel, hogy a komplex vizsgáról – igény esetén – oklevél állítható ki díj ellenében. Tekintettel arra, hogy a doktori képzésben a komplex vizsgáról szóló oklevél kiállítása nem általános gyakorlat, valamint ilyen díjfizetési lehetőséget jogszabály nem rögzít, indokolt a gyakorlat felülvizsgálata. Ugyanitt fontos lenne, hogy a DI pontosítsa, kiket ért a komplex vizsga esetében „külsős résztvevő” alatt (feltételezhetően az egyéni felkészülőköt).

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Standard: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI nem alkalmaz a MAB-on kívül más külső minőségbiztosítási eljárást.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete 2025. február 21-i ülésén nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Kustár Zoltán egyetemi tanár, Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Tagok:

Biró Vivien Enikő, doktoranda, a Doktoranduszok Országos Szövetségének delegáltja, Károli Gáspár Református Egyetem,

Cserháti Márta egyetemi docens, Evangélikus Hittudományi Egyetem,

Musinszki Zoltán egyetemi docens, minőségbiztosítási szakértő, Miskolci Egyetem

Akkreditációs eljárási támogatást nyújtó MAB titkársági munkatárs:

Dányi Beatrix referens, MAB Titkárság

Online interjúk időpontja: 2025. április 2.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem rektora a MAB-ot kérte fel a Zsidó Vallástudományi Doktori Iskola (D30) minőséghitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási standardjai és irányelvei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a standardoknak való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

Időpont	Panel	Beosztás	Név
9:00–9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia)	rektori jogköröket gyakorló általános rektorhelyettes	Balázs Gábor (törzstag)
		oktatási rektorhelyettes	Komoróczy Szonja Ráhel
		DI vezetője	Gábor György (törzstag)
		Egyetemi Doktori Tanács (egyben a DI Tanácsa is) elnöke, doktori alprogram-vezető	Zsengellér József (törzstag)
9:45–10:15	Minőségbiztosítás	– egyetemi minőségfejlesztésért felelős szervezeti egység képviselője; – Egyetemi Doktori Tanács (és egyben a DI Tanácsa) elnöke; – Szentírás- és Talmudtudományi Alprogram vezetője	Zsengellér József (törzstag)

Időpont	Panel	Beosztás	Név
		Akkreditációs és Minőségbiztosítási Bizottság (AMB) vezetője; Judaiztikai Alprogram vezetője	Biró Tamás
		DI szintű, ha van	nincs DI szintű bizottság
10 perc szünet			
10:25– 11:30	DI vezetése, működése	DI-vezető, Társadalomtudományi Alprogram vezetője	Gábor György
		törzstagok (akik más panelben nem vettek még részt)	Hausmann Jutta (a DI előző vezetője, törzstag)
			Zima András
			Vajda Júlia (új törzstag)
		Vallástudományi és Vallásfilozófiai Alprogram vezetője	Rugási Gyula (törzstag)
		Történeti és Irodalmi Alprogram	Peremiczky Szilvia
11:30– 12:00	Infrastruktúra, szolgáltatások	Könyvtárigazgató	Tamási Balázs
		Goldziher Kutatóintézet képviselője	Toronyi Zsuzsanna
		Virág Teréz Traumakutató Csoport	Vörös Kata (doktoranda)
		Magyar Hebraisztikai Társaság képviselője	Bányai Viktória
		szakkollégium, ha van és releváns	nincs
12:00– 12:45	EBÉDSZÜNET		
12:45– 13:10	DI operatív működése	a DI titkára, adminisztrátora, magyar és külföldi hallgatók ügyintézője	Kiss Kornélia
13:10– 13:40	Oktatók és témavezetők	régóta a doktori képzésben lévő, ill. fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók (akik más interjún nem vesznek részt, max. 8 fő). Kérjük, a delegáltak neve mögött jelöljék a pozíciót (O=oktató, TV=témavezető).	Borbély Gábor (O) – tanár úr tanácsstag, törzstagsága a várható egyetemi tanári kinevezés után aktuális, témavezetés 2025 szeptemberétől
			Dobos Károly (TV)
			Fenyves Katalin (O, TV)
10 perc szünet			
13:50– 14:20		elnök	Bödör Zoltán (III. év, VI. félév, komplex vizsga után)

Időpont	Panel	Beosztás	Név
	Doktorandusz érdekképviselő, önkormányzat	elnökségi tag	Szabó Márk (II. év, IV. félév, komplex vizsga félévében)
14:20– 15:00	Hallgatói fórum	kb. 10–15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előtti/utániak). Kérjük, mindkét hallgatói panelbe delegáltak neve mögé írják be rövidítve, hol tartanak a tanulmányaikban (hányadik tanév/félév, esetleg abszolvált-e)	Erdős Ágnes (I. év, II. félév)
			Csanády László (III. év, VI. félév, komplex vizsga után)
			Király Kinga Júlia (I. év, II. félév)
			Barta Péter (II. év, IV. félév, komplex vizsga félévében)
			Kiss András (abszolutóriummal, régii képzésben volt, szigorlat és műhelyvita után)
			Szilágyi Erzsébet (abszolutóriummal, új képzésben)
10 perc szünet			
15:10– 15:30	Students' Forum	kb. 10–15 fő.	Tamara Kohn
			Analia Bortz
15:30– 16:00	LB zárt ülés		